

PROGRES

Instytut Rozwoju i Edukacji

***Kompendium wiedzy w zakresie
odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu –
materiały dla właścicieli oraz
personelu punktów sprzedaży
alkoholu***

Spis treści:

- Podstawowe informacje o alkoholu
- Fakty i mity na temat alkoholu
- Wpływ alkoholu na organizm człowieka
- Alkohol a ciąża
- Akty prawne
- Porady dla sprzedawców

ALKOHOL ETYLOWY C₂H₅OH

Alkohol etylowy (etanol) organiczny związek chemiczny, wykorzystywany do celów spożywczych. Spożywany pod postacią: piwa- przeciętna zawartość alkoholu 3-7%, wina - zawartość alkoholu 0-20% oraz wódek, koniaków, whisky - zawartość alkoholu 40-50%).

Wnikanie alkoholu do organizmu

Wchłanianie rozpoczyna się natychmiast po wprowadzeniu alkoholu do organizmu, już w jamie ustnej. Jednak miejscem, gdzie najwięcej alkoholu przenika do krwi jest jelito cienkie. Należy pamiętać, iż pomimo spożycia tej samej ilości alkoholu występuje znacząca różnica między jego stężeniem we krwi kobiet i mężczyzn. Wynika ona z różnej zawartości płynów w organizmie w stosunku do masy całego ciała. U kobiet woda stanowi 60%, u mężczyzn 70% masy ciała.

Stężenie alkoholu we krwi i/lub wydychanym powietrzu

Ze stężeniem alkoholu we krwi bądź wydychanym powietrzu związane są dwa pojęcia, które definiuje polskie prawo:

- **Stan po użyciu alkoholu**

Gdy stężenie alkoholu we krwi wynosi od 0,2 do 0,5 promila (lub rejestruje się obecność alkoholu w wydychanym powietrzu na poziomie od 0,1mg do 0,25 mg w 1 dm³).

- **Stan nietrzeźwości**

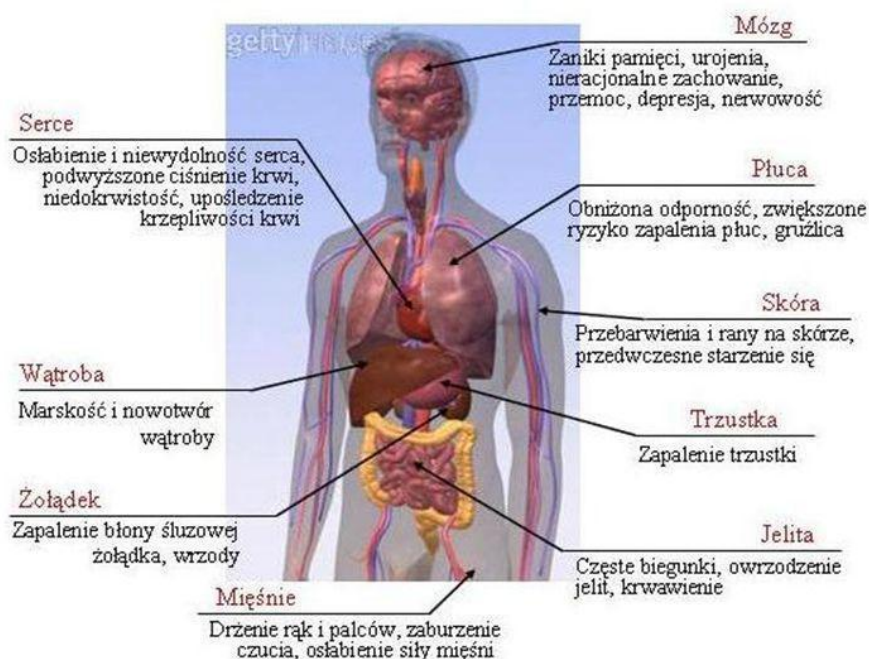
Gdy stężenie alkoholu we krwi wynosi powyżej 0,5 promila (lub rejestruje się obecność alkoholu w wydychanym powietrzu na poziomie powyżej 0,25 mg w 1dm³).

FAKTY I MITY ZWIĄZANE Z ALKOHOLEM

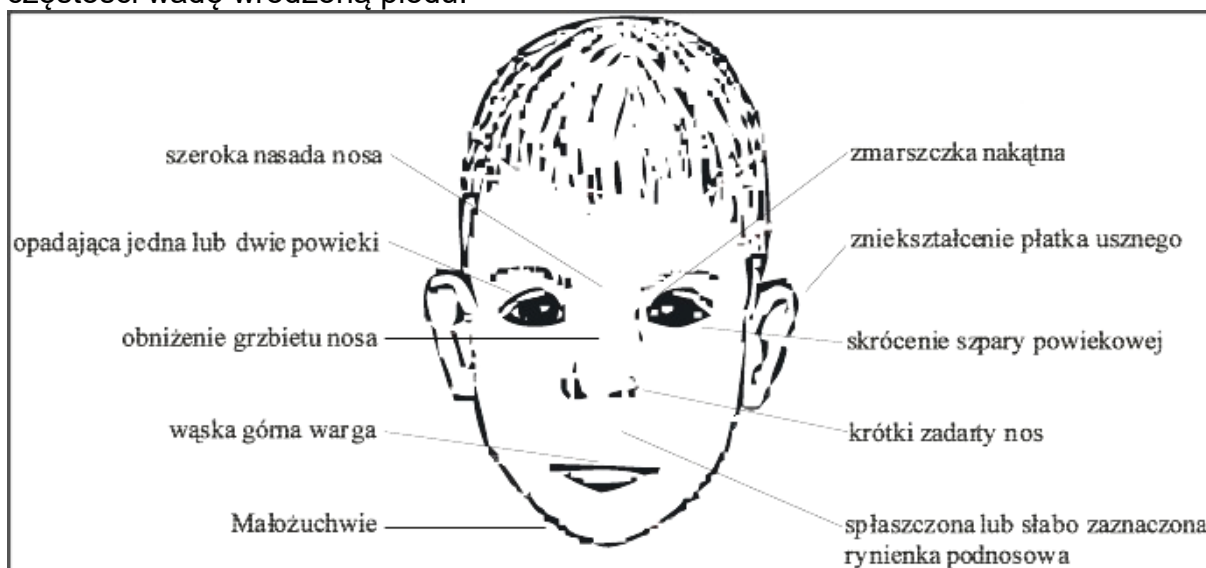
MIT	FAKT
Alkohol relaksuje i jest dobrym środkiem na zdenerwowanie	Chwilowe odprężenie, jakiego doznają niektóre osoby po spożyciu alkoholu, odrywa je na bardzo krótko od problemów życiowych. Problemy pozostają jednak nadal nierozwiązane, nawarstwiają się i często jeszcze bardziej komplikują. Po wytrzeźwieniu powraca się do nich z jeszcze większym napięciem i niepokojem
Alkohol jest dobrym środkiem „na rozgrzewkę”	Efekt rozgrzania jest tylko chwilowy. Wypicie alkoholu powoduje bowiem, na krótki czas, poczucie ciepła spowodowane napłynięciem do rozszerzonych naczyń skórnych ciepłej krwi "ze środka" organizmu.
Mężczyzna jest bardziej odporny na alkohol niż kobieta	Wprawdzie po wypiciu tej samej ilości alkoholu, jego stężenie będzie mniejsze w organizmie mężczyzny niż kobiety, jednak to wcale nie oznacza, że mężczyzna może pić bezkarnie. Zmiany chorobowe mogą pojawić się u niego wcześniej niż u kobiety
Nie jestem alkoholikiem, bo nikt nie widział mnie pijanego	Upijają się zarówno alkoholicy, jak i nie alkoholicy. Jest wielu alkoholików, którym tylko sporadycznie zdarza się być pijanym, bowiem piją alkohol w niewielkich dawkach i tylko w takiej ilości, aby uzyskać stan lekkiego oszołomienia
Alkoholicy to ludzie z marginesu, degeneraci, źli, niemoralni	Z opiniami tymi trudno dyskutować, bo przeczą im powszechnie znane fakty. Problemy z alkoholem mieli bowiem wspaniali pisarze i poeci, gwiazdy filmu i teatru. Jak się okazuje status społeczny nie jest tożsamy chorobie alkoholowej

Ogólny zarys wpływu alkoholu na organizm

ALKOHOL A CIĄŻA

Spożycie alkoholu u kobiet w ciąży zwykle się zmniejsza. Ciąża bywa też motywacją do podjęcia leczenia odwykowego. Częściej spożywają w ciąży alkohol kobiety niezamężne. Szkodliwy wpływ alkoholu na płód, to większe ryzyko poronienia, wyższa umieralność okołoporodowa, a także częstsze występowanie wad wrodzonych. Alkoholowy zespół płodowy (w skrócie FAS) stanowi trzecią co do częstości wadę wrodzoną płodu.

Charakterystyczne rysy twarzy dziecka z FAS

PORADY DLA SPRZEDAWCÓW

Alkohol a wiek

W przypadku jakichkolwiek wątpliwości, co do wieku kupującego napoje alkoholowe, zastosuj się do dekalogu sprzedawcy:

1. Żądaj okazania dowodu osobistego.
2. Bądź stanowczy.
3. Bądź asertywny.
4. Nie ulegaj urokowi osobistemu kupującego.
5. Bądź głuchy na argumenty typu „to dla taty”.
6. Bądź twardym, nieprzekupnym „szeryfem”.
7. Nie daj się zwodzić.
8. Powołuj się na przepisy prawa.
9. Zdecydowanie podkreślaj, że nie jesteś i nie masz zamiaru być przestępcą.
10. Dbaj o dobro swojego biznesu.

Najpopularniejsze „sposoby” małoletnich na wymuszenie sprzedaży napoju alkoholowego

1. „NIE WZIAŁEM, ZAPOMNIAŁEM”

Małoletni udaje, że szuka w portfelu dowodu osobistego i „rozczarowanym” głosem stwierdza: *oj zapomniałem zostawiłem w spodniach, torebce,*

REAKCJA

Nie ma sprawy, wróć się do domu. Przyjdź z dowodem i wtedy sprzedam Ci alkohol.

2. „TO DLA TATY, POPROSIŁ MNIE O ZAKUP ALKOHOLU, SAM NIE MA CZASU PRZYJŚĆ”

Małoletni próbuje wmówić, że nie kupuje alkoholu dla siebie. Czasem przynosi karteczkę, niby od rodzica.

REAKCJA

Trudno, nie mogę sprzedać Ci alkoholu bez okazania dowodu osobistego. Tato będzie musiał przyjść po alkohol osobiście.

3. „POSŁUGIWANIE SIĘ PODROBIONĄ LEGITYMACJĄ SZKOLNĄ”

Sposób stosowany przez uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy często okazują legitymację szkolną z podrobioną datą urodzenia.

REAKCJA

Jeśli data na legitymacji jest rzeczywiście prawdziwa, powinieneś mieć dowód osobisty, który jest dla mnie dokumentem nadrzędnym. Przyjdź z właściwym dokumentem, wtedy będę mógł sprzedać Ci alkohol.

4. „ZAGADYWANIE”

Dwóch lub więcej małoletnich w sklepie przyglądają się półkom z alkoholem, dyskutując, który napój alkoholowy wybrać. Przy zakupie wciąż „zagadują”. Często zwracają się do sprzedawcy o poradę.

REAKCJA

W momencie zakupu nie dać się zagadać i żądać mimo wszystko okazania dowodu osobistego. Na prośbę o poradę odpowiedzieć, że w sprawach alkoholu doradzam tylko osobom pełnoletnim.

AKTY PRAWNE

Zasady spożywania i sprzedaży alkoholu reguluje ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Rodzaje pozwoleń na detaliczny obrót napojami alkoholowymi

Wyróżniamy cztery podstawowe rodzaje zezwoleń na obrót detaliczny napojami alkoholowymi:

1. Zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży;
2. Zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży;
3. Jednorazowe zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych wydawane przedsiębiorcom posiadającym zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz jednostkom Ochotniczej Straży Pożarnej;
4. Zezwolenia wydawane przedsiębiorcom, których działalność polega na organizacji przyjęć, na okres dwóch lat. Są one wydawane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) na pisemny wniosek przedsiębiorcy

Wniosek o wydanie zezwolenia

Obowiązkowe elementy wniosku o wydanie zezwolenia na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych:

1. Oznaczenie rodzaju zezwolenia;
2. Oznaczenie przedsiębiorcy (nazwę firmy), jego siedzibę i adres;
3. W przypadku pełnomocników, ich imiona, nazwiska oraz adres zamieszkania;
4. Numer w rejestrze przedsiębiorców lub ewidencji działalności gospodarczej;
5. Określenie rodzaju i zakresu wykonywania działalności gospodarczej, na którą ma być wydane zezwolenie;
6. Adres punktu sprzedaży;
7. Adres punktu składowania napojów alkoholowych (magazynu dystrybucyjnego).

Do wniosku o zezwolenie należy dołączyć następujące dokumenty:

1. Dokument potwierdzający tytuł prawny wnioskodawcy do, do lokalu stanowiącego punkt sprzedaży napojów alkoholowych;
2. Pisemną zgodę właściciela, użytkownika, zarządcy, administratora budynku, jeżeli punkt sprzedaży będzie zlokalizowany w budynku mieszkalnym wielorodzinnym;
3. Decyzję właściwego Państwowego Inspektoratu Sanitarnego o zatwierdzeniu zakładu.

Opłaty za korzystanie z zezwolenia

Opłatę za korzystanie z zezwoleń pobiera się corocznie w wysokości zależnej od rodzaju napojów alkoholowych, na które podmiot ma pozwolenie.

1. 525zł na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu oraz piwa;

2. 525zł na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających od 4,5 do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa);
3. 2100zł za sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu.

Opłata wnoszona jest w 3 równych ratach:

- Do 31 stycznia;
- Do 31 maja;
- Do 30 września danego roku.

Przedsiębiorcy, prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych w roku poprzednim, są obowiązani do złożenia do 31 stycznia, pisemnego oświadczenia o wartości sprzedaży alkoholu za rok poprzedni. Wysokość opłat dla punktów sprzedaży, w których roczna wartość sprzedaży alkoholu przekroczyła:

1. 37500zł - dla napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa – wynosi 1,4% ogólnej wartości ich sprzedaży w roku poprzednim;
2. 37500zł dla napojów alkoholowych o zawartości od 4,5 do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) - 1,4% ogólnej wartości ich sprzedaży w roku poprzednim;
3. 77000zł dla napojów alkoholowych o zawartości powyżej 18% alkoholu - wynosi 2,7% ogólnej wartości ich sprzedaży w roku poprzednim

Cofnięcie zezwolenia

Zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży może zakończyć się przed okresem, na jaki zostało udzielone.

Główne przyczyny cofnięcia zezwolenia:

1. Sprzedaż napojów alkoholowych osobom poniżej 18 roku życia
2. Sprzedaż napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym;
3. Sprzedaż napojów alkoholowych na kredyt i podzastaw;
4. W miejscu sprzedaży napojów alkoholowych nie została uwidoczniona informacja o szkodliwości spożywania alkoholu;
5. Powtarzającego się co najmniej dwukrotnie, w ciągu ostatnich 6 miesięcy, w miejscu sprzedaży lub najbliższej okolicy, zakłócanie porządku publicznego, w związku ze sprzedażą napojów alkoholowych;
6. Wprowadzanie do sprzedaży napojów alkoholowych z nielegalnych źródeł;
7. Przedstawianie fałszywych danych w oświadczeniu o ogólnej wartości sprzedaży poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych za rok poprzedni

Wygaśnięcie zezwolenia

Wygaśnięcie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży następuje na skutek:

1. Likwidacji punktu sprzedaży;
2. Upływu terminu ważności zezwolenia. Przedsiębiorca, który zamierza kontynuować dotychczasową działalność musi wystąpić z wnioskiem o wydanie nowego zezwolenia;
3. Zmiana rodzaju działalności punktu sprzedaży;
4. Niedokonanie opłaty przewidzianej w ustawie, do 31 stycznia każdego roku kalendarzowego objętego zezwoleniem.

Przepisy prawa karnego związane z obrotem napojami alkoholowymi

Przepisy karne związane z naruszeniem zasad określonych we wspomnianej ustawie zawarte są m.in. w art.:

Art. 43.

1. Kto sprzedaje lub podaje napoje alkoholowe w wypadkach, kiedy jest to zabronione, albo bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom, podlega grzywnie.
2. Tej samej karze podlega kierownik zakładu handlowego lub gastronomicznego, który nie dopełnia obowiązku nadzoru i przez to dopuszcza do popełnienia w tym zakładzie przestępstwa określonego w ust. 1.
3. W razie popełnienia przestępstwa określonego w ust. 1 albo 2 można orzec przepadek napojów alkoholowych, chociażby nie były własnością sprawcy, można także orzec zakaz prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na sprzedaży lub podawaniu napojów alkoholowych.
4. Orzekanie w sprawach o przestępstwa określone w ust. 1 i 2 następuje na podstawie przepisów o postępowaniu karnym.

Art. 43¹.

1. Kto spożywa napoje alkoholowe wbrew zakazom określonym w art. 14 ust. 1 i 2a-6 albo nabywa lub spożywa napoje alkoholowe w miejscach nielegalnej sprzedaży, albo spożywa napoje alkoholowe przyniesione przez siebie lub inną osobę w miejscach wyznaczonych do ich sprzedaży lub podawania, podlega karze grzywny.

Art. 46.

Napojem alkoholowym w rozumieniu niniejszej ustawy jest produkt przeznaczony do spożycia zawierający alkohol etylowy pochodzenia rolniczego w stężeniu przekraczającym 0,5% objętościowych alkoholu